

Centar za evropske politike - CEP

Izveštaj za 2021. godinu

Sadržaj

I GLAVNA DEŠAVANJA U 2021.....	3
II CEP ISTRAŽIVANJA, PROJEKTI I PRAGMATIČNA DOSTIGNUĆA U PERIODU 2020 - 2021	5
Programska Oblast 1: Dobra Vladavina	5
U 2021. godini, u okviru programske oblasti „Unutrašnje tržište i konkurentnost”, CEP je objavio 8 radova (3 siže, 3 izveštaja, 1 infografik i 1 blog).....	13
Svim CEP proizvodima objavljenim u drugoj programskoj oblasti može se pristupiti na engleskom jeziku na sledećim linkovima: studije, siže, izveštaji i druga izdanja i infograficie.....	13
U okviru programske oblasti „Regionalna politika, energetika i životna sredina“ 2019. godine, CEP je objavio jedan pogled koji se bavi Zelenom agendom za Zapadni Balkan.....	14
Svim proizvodima CEP politike objavljenim u trećoj programskoj oblasti može se pristupiti na engleskom jeziku na sledećim linkovima: studije, siže, pogledi, predstavljanja, dijalozi, izveštaji i druga izdanja i infografici.....	14
Svim CEP publikacijama objavljenim u četvrtoj programskoj oblasti može se pristupiti na engleskom jeziku na sledećim linkovima: studije, siže, CEP pogledi, CEP predstavlja, CEP dijalozi , izveštaji i druga izdanja i infografici.	20
CEP i Mediji.....	20
III FINANSIJSKI PODACI I IZVORI FINANSIRANJA.....	22

I GLAVNA DEŠAVANJA U 2021.

U 2021. godini, Centar za evropske politike (CEP) nastavio je da pruža suštinski doprinos reformama politike u programskim oblastima u kojima radi, fokusirajući se uglavnom na Srbiju i region Zapadnog Balkana. CEP se u svim svojim intervencijama oslanjao na iskustvo Evrope u celini, ali je u ovom izveštajnom periodu CEP imao posebno proaktivnu ulogu u oblasti zastupanja i pregovaračkog procesa sa Evropskom unijom (EU), naglašavajući pri tome fazni model pristupanja.

Godina 2021. je postala prekretnica jer je CEP u saradnji sa Centrom za evropske političke studije (CEPS) iz Brisela konačno uobličio i objavio gotova rešenja za prevazilaženje zastoja u procesu proširenja – fazni model pristupanja EU. S jedne strane, model podrazumeva postepenu integraciju zemalja u rad institucija EU uz postepeni pristup povećanom finansiranju čak i pre sticanja punopravnog članstva, ukoliko se ispune uslovi reforme. Sa druge strane, model predlaže privremeni režim za nove države članice u kojem bi njihovo pravo veta u Savetu bilo suspendovano dok se njihov demokratski učinak unutar Unije pažljivo ispituje. Uzimajući u obzir njegove suštinske karakteristike, privlačnost modela ogleda se u tome što predstavlja dobru zajedničku tačku za adresiranje potreba Zapadnog Balkana (ZB) i zabrinutosti zemalja članica EU. Do sada, Model je imao značajan uticaj na stručnu zajednicu EU i kreatore javnih politika, istovremeno privlačeći neverovatnu pažnju medija.

Iako je pandemija virusa COVID-19 nastavila da utiče na većinu istraživačkih intervencija i implementaciju projekata, CEP je već tokom 2020. godine uveo više mehanizama za ublažavanje negativnog uticaja pandemije na svoj rad i nastavio da koristi iste instrumente u 2021. godini jer su se pokazali veoma uspešnim. Fleksibilni radni angažmani i nekoliko onlajn alata pomogli su zaposlenima u CEP-u da uspešno realizuju svoje poduhvate i ne odstupe od ciljeva postavljenih za relevantni radni period.

Tokom ovog perioda, u centru pažnje CEP-a je ostao proces transformacije javnih institucija u Srbiji u otvorene institucije usmerene na građane i civilno društvo. Praćenje reforme javne uprave (RJU) ostalo je temelj CEP programske oblasti „Dobra vladavina“. Ovi dugotrajni naporci su prepoznati u najnovijem [SIGMA Monitoring izveštaju iz 2021. godine za Srbiju](#), koji se poziva na jedan od ključnih rezultata projekta WeBER 2.0 zasnovanih na dokazima – [Nacionalni izveštaj o praćenju RJU za Srbiju i Izveštaj o praćenju RJU za Zapadni Balkan 2019/2020](#). Regionalna perspektiva reforme javne uprave i neke od metodoloških inovacija pripremljenih 2021. godine omogućile su CEP-u da dospire do nekoliko hiljada građana širom regiona putem [platforme prilagođene građanima](#), dostupne na svim regionalnim jezicima.

Ova godina je takođe obeležila angažman CEP-a u RJU na lokalnom nivou kroz [projekat Praćenjem javne uprave ka boljem upravljanju na lokalnu – PratimJA](#), koji je okupio nekoliko lokalnih organizacija civilnog društva (OCD). Izgradnja kapaciteta i angažovanje OCD na lokalnom nivou i praćenje problema lokalne administracije su okosnice ovog projekta, pored aktivnosti podizanja svesti i angažovanja građana putem razvijene [onlajn platforme](#) koja podržava i kampanju PratimJA.

CEP je u 2021. godini nastavio da uspešno sprovodi sve svoje višegodišnje projekte i inicijative, ali i započeo nove kao što je, na primer, trogodišnja inicijativa za sprovođenje zajedničkih rešenja za [borbu protiv korupcije i dobro upravljanje u jugoistočnoj Evropi](#) u oblasti borbe protiv korupcije, što je do sada rezultiralo pokretanjem nekoliko istraživačkih inicijativa za procenu i praćenje obuhvata, efikasnosti, implementacije i sprovođenja antikorupcijskih politika i analizu sistema javnih nabavki u Srbiji. Tokom prve projektne godine, poseban akcenat je stavljen na energetski sektor i dve opštine. Pored toga, USAID je podržao još jednu [inicijativu](#) u vezi sa pravima, obavezama i interesima građana u izvršnom postupku, koju je CEP uspešno sproveo nizom različitih aktivnosti za podizanje svesti, kroz informisan dijalog sa ključnim akterima, izradu nekoliko [izveštaja i brošura](#) i organizovanjem hibridnog događaja na visokom nivou u Kragujevcu, koji je imao desetine hiljada onlajn pregleda.

Saradnja na visokom nivou između CEP-a i Nacionalnog konventa o EU (NKEU) nastavlja da prati put zacrtan prethodnih godina. Tradicionalno, CEP je nastavio koordinisanje radnih grupa (RG) za poglavlja 1, 3 i 28, pored onih u kojima je CEP preuzeo koordinaciju prošle godine – RG za pregovaračka poglavlja 4 i 9 i multisektorske RG za političke kriterijume. S obzirom na donošenje novog Zakona o zaštiti potrošača, RG za Poglavlje 28 bila je posebno aktivna u periodu izveštavanja. Zauzela je kritički stav prema rešenju koje je usvojeno Zakonom, kritikujući ga kao nedovoljno progresivno. Takođe, RG je imala priliku da upozna visoke zvaničnike Vlade Srbije sa situacijom u oblasti javnog zdravlja i razmeni mišljenja o zaključcima iznetim u [Izveštaju o praćenju \(monitoringu\) u oblasti socijalne politike, zapošljavanja, javnog zdravlja, zaštite potrošača i obrazovanja](#).

Produbljivanje postojećih i započinjanje novih partnerstava sa kolegama širom EU rezultiralo je nekolicinom zajedničkih istraživačkih poduhvata i odgovarajućih korisnih rešenja zasnovanih na dokazima, što je zajedno povećalo uticaj na relevantne politike i donosioce odluka s obzirom na turbulentan kontekst u kojem se 2021. godina odvijala. CEPS Brisel i Clingendael iz Holandije su među međunarodnim partnerima sa kojima je CEP uspostavio najplodonosniju saradnju u 2021. godini. Pored toga, brojne i česte aktivnosti javnog zagovaranja poduprle su pomenute generalne napore CEP-a, uključujući i važne sastanke u Ministarstvu spoljnih poslova Francuske, kao i razgovore sa relevantnim holandskim zainteresovanim stranama i visokim predstavnicima nemačke vlade.

U svetu složenih geopolitičkih previranja i obeshrabrujućih medijskih izjava u vezi sa EU koje su dali visoki srpski zvaničnici, CEP je naporno radio da proširi domet sve većeg broja svojih proizvoda posvećenim javnim politikama o različitim aktuelnim temama kako bi se suprotstavio anti-EU narativu. [Studija](#) koja se bavi nedostacima proširenja koji vode ka uspostavljanju stabilokratije, pripremljena u koordinaciji sa našom mrežom Think for Europe (TEN), dala je najznačajniji doprinos u tom pravcu.

Štaviše, CEP je u 2021. godini zadržao stalan broj zaposlenih koji su uspešno odgovorili na sve radne izazove. Rukovodstvo organizacije je revidiralo politike upravljanja ljudskim resursima u cilju efikasnijeg zapošljavanja i poboljšalo ukupni proces procene učinka sa posebnim fokusom na karijerni razvoj

zaposlenih. Nove, revidirane politike upravljanja ljudskim resursima dodatno percipiraju dobrobit zaposlenih kao sastavni deo motivisane i produktivne radne snage. Upravljanje talentima, prijem novih zaposlenih i procedure upravljanja učinkom takođe su poboljšani.

Povrh toga, s obzirom na intenzivnu saradnju sa nezavisnim medijima 2021. godine, vidljivost i prepoznatljivost CEP-a dostigla je najviši nivo. Reputacija CEP-a kao kredibilnog izvora novih informacija i oštroumnih analiza omogućila je njegovim istraživačima i direktorima da komentarišu širok spektar tema u najuglednijim domaćim i stranim medijima, uključujući [Radio Slobodna Evropa](#), [Glas Amerike](#), [N1](#), [Euronews](#) i mnoge druge. CEP je bio prisutan i u štampanim medijima, na primer, u [Bi-Bi-Siju u Srbiji](#) i [Euraktiv-u](#), dok je 2021. godina bila posebno uspešna u pogledu dometa CEP-a na društvenim mrežama.

Konačno, kada je reč o razvoju proizvoda posvećenih javnim politikama, CEP je bio posebno produktivan 2021. godine i objavio je 2 CEP siže, 2 CEP uvida, jednu CEP prezentaciju, 3 CEP dijaloga, 4 izveštaja i ostalih izdanja, 6 CEP infografika, 17 CEP blogova, deset publikacija vezanih za programske područje Europe&Us i 3 epizode CEP podkasta.

II CEP ISTRAŽIVANJA, PROJEKTI I PRAGMATIČNA DOSTIGNUĆA U PERIODU 2020 - 2021

Programska Oblast 1: Dobra Vladavina

U okviru najveće i najrazvijenije programske oblasti „Dobra vladavina“ CEP je i tokom 2021. godine nastavio da ispunjava svoju misiju doprinosa otvorenim javnim institucijama u Srbiji i na Zapadnom Balkanu fokusiranim na građane i civilno društvo. Najvažnija dostignuća su navedena u nastavku:

WeBER 2.0: Obnavljanje starih i istraživanje novih teritorija

CEP je uspešno koordinisao regionalni trogodišnji WeBER 2.0 projekat tokom 2021. godine. U prvoj polovini godine objavljeni su proizvodi projekta zasnovani na dokazima, [Nacionalni izveštaj za praćenje reforme javne uprave za Srbiju i Zapadni Balkan 2019/2020](#). Oni pružaju sveobuhvatan pregled stanja reforme javne uprave u Srbiji sa tačke gledišta civilnog društva i omogućavaju poređenje rezultata praćenja sa osnovnim rezultatima objavljenim 2018. godine. Povratne informacije OCD, nacionalnih vlasti i međunarodnih organizacija dobijene tokom različitih konsultacija i zagovaračkih događaja su još jednom potvrdili značaj Monitora RJJU za jačanje mogućnosti civilnog društva u regionu Zapadnog Balkana da se sistemski uključi u praćenje RJJU na nacionalnom i regionalnom nivou. U skladu sa tim, najnoviji [SIGMA Monitoring izveštaj za 2021. godinu za Srbiju](#) o napretku u implementaciji RJJU pozvao se na nalaze Monitora RJJU u delu koji se odnosi na pružanje usluga.

Pored toga, izrada metodologije za integrисано praćenje reforme javne uprave u okviru sektorskih politika doprinela je većem učešću OCD u tom procesu. Takođe, doprinela je razvoju dijaloga i konsultacija između nacionalnih institucija i OCD. Sa ovom novom, dodatnom metodološkom inovacijom u odnosu na već uspostavljeni Monitor RJJU, WeBER 2.0 će pilotirati praćenje RJJU u različitim sektorskim politikama u svakoj zemlji Zapadnog Balkana. U 2022. godini biće pripremljeno 18

pojedinačnih izveštaja o praćenju uvođenja principa reforme javne uprave u različite sektore politike (3 po zemlji), uključujući i regionalni pregledni dokument.

Pored praćenja zagovaranja, podsticanja uključivanja građana i lokalne potražnje za reformom javne uprave nastavljeno je kroz [implementaciju malih grantova](#) (koje je dobila 31 lokalna organizacija) i [regionalnu onlajn kampanju namenjenu građanima](#). Dobitnici grantova su sproveli konsultacije sa građanima na lokalnu i došli do preko 5.000 građana Zapadnog Balkana putem onlajn upitnika (ankete), fokus grupe, neformalnih događaja zasnovanih na diskusijama i panel diskusija. S druge strane, krajem 2021. godine, regionalna onlajn kampanja za građane je uključila preko 3.000 građana koji su podelili svoja iskustva vezanim za interakciju sa javnim upravama u svojim zemljama.

Štaviše, [druga regionalna konferencija „Građani su na prvom mestu“](#) jedan od najznačajnijih događaja na projektu, doprinela je unapređenju i proširenju dijaloga o kreiranju i sprovоđenju inkluzivnih i transparentnih politika i održivosti reforme javne uprave za dobrobitsih građana regiona. Konferencija je održana u februaru 2021. godine i okupila je različite OCD, predstavnike vlada, međunarodne i regionalne organizacije i istaknute nezavisne stručnjake na ovu temu.

Podrška OECD/SIGMA u potpuno novoj proceni javne uprave Srbije

CEP godinama pruža stručnu podršku reformi javne uprave u Srbiji u okviru [OECD-ovog SIGMA programa](#). S obzirom na posvećenost CEP-a negovanju ovog odnosa u narednom periodu i imajući u vidu uticaj ove saradnje na našu internu ekspertizu i međunarodno priznanje, jednim od značajnih dostignuća CEP-a smatra se činjenica da su se i u 2021. godini javile nove mogućnosti za saradnju.

Naime, u prvoj polovini 2021. godine CEP je podržao SIGMA-u u [proceni stanja javne uprave u Srbiji u odnosu na SIGMA-ine principe javne uprave](#). Podrška u prikupljanju i analizi podataka pružena je za svih šest oblasti reforme javne uprave kako je definisano principima javne uprave a koje pokrivaju: strateški okvir za reformu javne uprave, izradu i koordinaciju politika, javnu službu i upravljanje ljudskim resursima, odgovornost, pružanje usluga i upravljanje javnim finansijama. U novembru 2021. godine, SIGMA je objavila monitoring izveštaje koji su rezultat procene u svim zemljama Zapadnog Balkana. Rezultati za Srbiju su [dostupni](#) u formi izveštaja, njegovog sažetka, regionalnog pregleda i tematskih rezimea po oblastima RJU. Izveštaji o praćenju SIGMA direktno su integrirani u izveštaje Evropske komisije o napretku zemalja Zapadnog Balkana. Pored toga, oni su, i referentna tačka za različite političke dijaloge i diskusije i za iniciranje političkih intervencija u vezi sa bitnim pitanjima reforme javne uprave u Srbiji.

Štaviše, od jula 2021. članovi CEP tima podržavaju SIGMA u izradi posebnog dokumenta o sistemu viših državnih službenika u Srbiji. Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave (MDULS) i Kabinet predsednika Vlade pokrenuli su ovaj proces formiranjem posebne Radne grupe za praćenje stanja popunjenošti radnih mesta u sistemu državnih službenika u organima državne uprave. Međunarodni i domaći stručnjaci uključili su se kao spoljna podrška za izradu dokumenta javne politike koji bi trebalo da posluži kao čvrsta osnova za novi sistem državnih službenika zasnovan na zaslugama. Taj sistem bi

trebalo da dovede do visoko kvalifikovanih i obučenih vrhunskih menadžera, koji su veoma svesni svog položaja u politički vođenim organizacijama i svoje odgovornosti za dugoročno dobro upravljanje.

Konačno, krajem 2021. godine, u sklopu priprema za proširenje obuhvata principa javne uprave na RJU na nivou lokalne uprave, SIGMA je naručila, a CEP je dostavio, pregled o kritičnim karakteristikama sistema lokalne samouprave u Srbiji, uključujući ustavna uređenja, nadležnosti, lokalnu demokratsku upravu, javne finansije, upravljanje ljudskim resursima, kao i horizontalnu (među gradovima i opštinama) i vertikalnu (centralno-regionalno-lokalno) koordinaciju.

Otvaranje vrata pravde za civilno društvo i građane

U cilju osnaživanja civilnog društva i boljeg razumevanja prioriteta građana u reformi pravosuđa u Srbiji, CEP je nastavio da, u koordinaciji sa 11 partnerskih organizacija i profesionalnih pravosudnih udruženja, prati reformu pravosuđa u Srbiji kroz prizmu zakonodavnog okvira i njeno sprovođenje u praksi u okviru druge komponente projekta [Otvorena vrata pravosuđa koji podržava USAID](#).

CEP je 2021. godine objavio i predstavio [Polazni izveštaj o praćenju stanja u pravosuđu za 2020.](#) godinu. CEP je imao ključnu ulogu u upravljanju zajedničkim istraživačkim naporima svih OCD uključenih u platformu za praćenje, kao i u pružanju podrške partnerskim organizacijama. CEP je takođe organizovao i bio domaćin [nacionalne konferencije](#) koja je za cilj imala predstavljanje ključnih rezultata Polaznog izveštaja i razmene stavova i zaključaka sa pravnim stručnjacima. Štaviše, CEP je organizovao još dve lokalne konferencije manjeg obima na kojima je predstavio rezultate istraživanja iz izveštaja u Nišu i Kragujevcu. Oni su održani onlajn kao posledica ograničenja uvedenih zbog pandemije virusa COVID-19, dok je nacionalna konferencija bila hibridni događaj organizovan u Beogradu u aprilu 2021. godine.

U drugoj polovini 2021. godine, CEP se fokusirao na sprovođenje istraživanja za sledeći ciklus praćenja. Kao rezultat ovih napora, 2022. godine biće objavljeni drugi izveštaj o praćenju i specijalni izveštaj o pitanju kolektivnog obeštećenja.

Pored toga, kao i prethodnih godina, CEP je podržao, aktivno učestvovao i moderirao mehanizam komunikacije između građana i predstavnika pravosuđa kroz sastanke lokalnih veća u različitim opštinama širom Srbije. U 2021. organizovani su događaji i paneli, sprovedeni onlajn usled ograničenja uvedenih zbog pandemije virusa COVID-19, sa učesnicima iz pravosudnih institucija, pravnih stručnjaka, tužilaca, advokata i drugih. Ovi paneli su bili platforma za diskusiju o pitanjima u srpskom pravosuđu, kao što su uloga, izborni postupak, nadležnosti i odgovornosti sudija na funkciji predsednika sudova, funkcionisanje i značaj javnog beležnika u Srbiji, itd. Neki od najznačajnijih pravnih stručnjaka su elaborirali ključne probleme u pojedinim institucijama, dok su građani učestvovali komentarišući, iznoseći nedoumice i postavljajući pitanja.

Partnerstvo Otvorene Vlade u Srbiji – CEP-ov nezavisni monitoring se nastavlja

CEP je 2021. godine ušao u osmu godinu svog rada kao nezavisni mehanizam za izveštavanje [Partnerstva za otvorenu vlast \(OPG\)](#) za Srbiju. CEP je nastavio da prati implementaciju Akcionog Plana 2020-2022 u Srbiji kao posmatrač u Posebnoj međuresornoj radnoj grupi, a takođe je radio zajedno sa OGP i MDULS na upoznavanju članova radne grupe sa novim dešavanjima u radu MNI-a ([IRM Refresh](#)).

U novembru 2021. godine, na 7. sastanku Radne grupe Srbije, predstavljene su metodološke novine u praćenju sprovođenja nacionalnih akcionih planova, pored tri nova, posebna proizvoda:

- 1) Sažetak o zajedničkom stvaranju, koji se dostavlja zemljama učesnicama na početku procesa izrade novog akcionog plana sa preporukama za unapređenje procesa izrade;
- 2) Pregled Akcionog plana, po podnošenju novog Akcionog plana OGP-u; i
- 3) Izveštaj o rezultatima, pripremljen nakon perioda implementacije, koji uključuje opšte nalaze implementacije.

Pripremljen u skladu sa MNI Refresh-om i uz doprinose podataka CEP-a, prvi pregled [Akcionog Plana Srbije 2020-2022](#) objavljen je u avgustu 2021. Pregledom je utvrđeno da je 11 od 12 obaveza Srbije relevantno za vrednosti OGP-a, od kojih tri imaju značajan potencijal za rezultate. Takođe je zaključeno da je Akcioni Plan odgovorio na prethodne preporuke MNI-a. Naime, usvojio je tri od ponuđenih– da definiše obaveze o direktnom učešću građana u donošenju odluka, stvaranju servisa orijentisanih prema građanima i uključivanju šireg spektra OCD u proces izrade. Međutim, nalazi potvrđuju da akcioni planovi moraju da postave ambiciozne obaveze u budućnosti i da predlozi civilnog društva moraju biti bolje integrисани sa prioritetima Vlade.

Konačno, 2021. godine je objavljen [Izveštaj o Tranzicionim Rezultatima Srbije 2018-2020](#), koji je pripremio CEP 2020. Izveštaj naglašava rezultate svih obaveza u periodu prethodnog akcionog plana i bavi se uticajem COVID-19 na njegovu primenu.

Lokalni PAR monitor u punoj brzini

Imajući u vidu važnost RJU na lokalnom nivou i nadovezujući se na rezultate WeBER-a, CEP je proširio obim svog angažovanja u reformi javne uprave u 2021. godini i posvetio pažnju pitanjima lokalne uprave u okviru dvogodišnjeg projekta koji podržava EU, [Praćenjem javne uprave ka boljem upravljanju na lokalnu – pratim JA](#), koji kofinansira Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog. U saradnji sa Centrom za ravnomerni regionalni razvoj (CenTriR), Nacionalnom koalicijom za decentralizaciju (NKD) iz Niša i Ekološkim centrom Habitat iz Vršca, CEP ima za cilj da poveća kapacitete, kredibilitet i efikasnost civilnog društva u Srbiji da nadgleda proces RJU u oblasti lokalne uprave, u skladu sa zahtevima koji proizilaze iz procesa pristupanja EU.

U 2021. postavljen je kamen temeljac razvojem sveobuhvatne metodologije za lokalno praćenje reforme javne uprave orijentisane na OCD. Razvoj metodologije obuhvatao je elaborativne, participativne i konsultativne procese koji su uključivali preko 30 lokalnih OCD u Nacionalnu WeBER radnu grupu za RJU u Srbiji, uključujući predstavnike saradnika na projektu – MDULS i Stalnu konferenciju gradova i opština (SKGO). Nakon konsultativnog procesa, razvijena je sveobuhvatna [lokalna metodologija praćenja](#) reforme javne uprave i [Metodološki vodič](#). Metodologija je zamišljena kao „open-source“ alat primenljiv u svakoj jedinici lokalne samouprave (JLS) u Srbiji. Imajući u vidu intenzivan fokus na izgradnju kapaciteta i uključivanje OCD na lokalnom nivou kao okosnicu projekta, organizovane su dve obuke uživo za primenu metodologije u kojima je učestvovala 21 OCD iz cele Srbije.

Krajem 2021. godine, partnerske organizacije i regionalni centri počeli su da nadgledaju 17 targetiranih JLS u Srbiji, pri čemu CEP koordiniše i usklađuje lokalne istraživačke aktivnosti i obezbeđuje kontinuirano obučavanje i mentorstvo. U 2022. godini, ovaj proces će za rezultat imati 17 lokalnih monitoring izveštaja i jedan uporedni izveštaj. Izveštaji će ponuditi preporuke zasnovane na dokazima za lokalne administracije i uključiće ih u lokalne planove javnog zagovaranja.

Paralelno sa tim, sprovedene aktivnosti za podizanje svesti i uključivanje građana rezultirale su sa 85 uličnih akcija. Uključivanje građana je do sada rezultiralo sa preko 5000 inputa/odgovora građana o pitanjima koja se odnose na rad uprave u njihovim lokalnim zajednicama. U tu svrhu je razvijena [onlajn platforma](#) koja podržava kampanju PratimJA i prikuplja iskustva građana sa lokalnim upravama. Prateća onlajn kampanja je takođe došla do preko 220.000 ljudi putem društvenih mreža. [Video klip](#), posebno osmišljen za kampanju, jedan je od najboljih primera onlajn dosega jer trenutno ima preko 119.500 pregleda samo na CEP-ovoј Facebook stranici.

Polazni instrumenti za borbu protiv korupcije i dobro upravljanje u jugoistočnoj Evropi

U drugoj polovini 2021. godine, CEP je napravio prve istraživačke korake u okviru projekta [Implementacija zajedničkih rešenja za borbu protiv korupcije i dobru vladavinu u Jugoistočnoj Evropi](#) izradom analize trenutnog stanja koja prikazuje aktore, resurse, propise i rizike od korupcije u energetskom sektoru Srbije, uključujući analizu nedostataka u upravljanju državnim preduzećima. Konkretno, ova detaljna analiza se fokusirala na rad EPS-a – Elektroprivrede Srbije u oblasti proizvodnje, snabdevanja i prometa električne energije; Srbijagasa u oblasti proizvodnje, snabdevanja i trgovine gasom; i Transnafta u oblasti transporta nafte, uključujući i studiju slučaja NIS – Naftna industrija Srbije.

Pored toga, 2021. godine, CEP je pokrenuo alat za [Monitoring antikorupcijskih politika](#) (MACPI), inovativni instrument za procenu i praćenje pokrivenosti, efikasnosti, implementacije i sprovođenja antikorupcijskih politika unutar pojedinačnih javnih institucija. U prve dve godine realizacije projekta, CEP je dogovorio saradnju sa Novim Pazarom i Kragujevcem u primeni alata za monitoring antikorupcijskih politika. Neki zaključci i preporuke biće predstavljeni u drugom godišnjem izveštaju o dobrom upravljanju u Jugoistočnoj Evropi, predviđenom za 2022. godinu, koji ima za cilj da obezbedi prilagođeno upravljanje politikama i rešenja za borbu protiv korupcije.

Štaviše, CEP je identifikovao i analizirao glavne faktore rizika u sistemu javnih nabavki Srbije, prikazane praktičnim primerima i studijama slučaja. Osim toga, istraženi su efekti pandemije COVID-19 na tržište nabavki i opisani slučajevi neregularnih nabavki koji su povezani sa pandemijom. U obliku bloga i infografika, rezultati se pripremaju za objavljivanje početkom 2022. godine.

Konačno, [Regionalna platforma za javno-privatno partnerstvo za dobro upravljanje \(R2G4P\)](#) uspostavljena je 2021. godine i ubrzo se pokazala kao osnova za razvoj i primenu održivih antikorupcijskih i zajedničkih rešenja za dobro upravljanje. Kako bi opremio istraživače iz svih partnerskih organizacija iz jugoistočne Evrope najsavremenijim alatima i istraživačkim metodologijama za istraživanje antikorupcijskih mera i politika, u okviru R2G4P platforme su tokom 2021. godine organizovana dva edukativna događaja za istraživače – Prvi specijalizovani regionalni trening za članove R2G4P u julu 2021. godine za pripremu istraživača da analiziraju javne nabavke i zarobljavanje

države u svojim zemljama, i Prva godišnja letnja škola u cilju predstavljanja metodologije za praćenje antikorupcijskih politika, zarobljavanja države i integriteta javnih nabavki.

Međusektorska radna grupa NKEU za političke kriterijume

Međusektorska radna grupa NKEU za političke kriterijume osnovana je sa ciljem da unapredi rad članica NKEU u oblastima koje se smatraju sastavnim delom političkih kriterijuma za pristupanje EU u skladu sa Kopenhaškim kriterijumima. U prethodnom periodu, Međusektorska RG se sastajala u skladu sa potrebama i na inicijativu svojih članova, u skladu sa okolnostima pandemije i smernicama rada Kriznog štaba. U decembru 2021. godine održan je sastanak na kom se razgovaralo o aktuelnoj situaciji u Srbiji i temama u vezi sa predstojećim referendumom o izmenama Ustava i uslovima za održavanje parlamentarnih, predsedničkih i beogradskih izbora. U prethodnom periodu, Međusektorska RG za političke kriterijume je redovno sarađivala sa Međusektorskog RG za slobodu izražavanja i medija, RG za poglavlje 23 i RG za poglavlje 24. Međusektorska RG je redovno podržavala zajedničke izjave pojedinih radnih grupa NKEU u vezi sa slučajevima kršenja osnovnih prava građana, osuda govora mržnje usmerenog protiv pripadnika opozicije vladajućoj koaliciji i drugih aktivnosti NKEU.

Istaknute publikacije u 2021. godini

U 2021. objavljeni su potpuno novi proizvodi koji analiziraju javne politike kao rezultat drugog ciklusa praćenja reforme javne uprave u Srbiji u okviru projekta WeBER2.0. Prateći polazni PAR Monitor objavljen 2018. godine, [Nacionalni PAR Monitor Srbija 2019/2020](#) i [PAR Monitor za Zapadni Balkan 2019/2020](#) nude poređenje napretka PAR u Srbiji i regionu tokom dve godine iz perspektive aspekata reforme javne uprave koji su važni za građane i civilno društvo. Pored toga, nakon objavlјivanja Nacionalnog PAR monitora 2019/2020, objavljen je siže [\(Ne\)transparentnost kao ogledalo \(ne\)odgovornosti](#). Dodatno, dva [WeBER podkasta](#) su podeljena kao novi komunikacioni alat u okviru projekta.

Osnovni [Izveštaj o praćenju stanja u pravosuđu u Srbiji](#) za 2020. godinu je jedna od publikacija koja predstavlja prekretnicu jer se bavi ključnim pitanjima i problemima sa kojima se građani suočavaju u pristupu pravdi i identificuje mogućnosti za poboljšanje situacije u pravosuđu. U 2022. godini, uz osnovni izveštaj biće priložen drugi izveštaj o monitoringu koji će se odraziti na stanje pravosuđa iz dvogodišnje retrospektive.

CEP je napravio infografik prilagođen građanima, pod nazivom [Razbijanje ustavnih amandmana Srbije iz 2022. godine](#) kako bi ustavne promene iz 2021. godine približio javnosti. Osnovna ideja je bila da se građanima daju jednostavna i praktična uputstva o predloženim ustavnim promenama. Dodatno, infografik [Vodite računa o tvojim računima!](#) pružio je osnovne informacije o postupku izvršenja u javnim predmetima kako bi građani koji se nađu u ulozi dužnika postali svesni svojih prava i obaveza.

Sve u svemu, tokom 2021. godine objavljeno je deset proizvoda posvećenih javnim politikama i zagovaranju, uključujući dva dokumenta o javnim politikama, šest izveštaja, dve info-grafike i podkasti.

Svim CEP proizvodima objavljenim u prvoj programskoj oblasti može se pristupiti na engleskom jeziku na sledećim linkovima: [studije](#), [siže](#), [pogledi](#), [predstavljanja](#), [dijalozi](#), [izveštaji i ostala izdanja](#), [infografici](#) i [podkasti](#).

Programska oblast 2: Unutrašnje tržište i konkurentnost

U 2021. godini, CEP je ostao jedna od ključnih organizacija članica NKEU za oblast ekonomskog institucionalnog okruženja, regulisanja unutrašnjeg tržišta, zaštite potrošača, kao i tržišta kapitala i finansijskih usluga. Pored toga, CEP je ojačao svoju ulogu i vidljivost kada su u pitanju teme druge programske oblasti i uspostavio saradnju sa Sekretarijatom CEFTA-e u promociji uloge civilnog društva u diskusijama i razvoju slobodne trgovine u regionu.

NKEU

U maju 2021. godine, u svojstvu organizacije-koordinatora radnih grupa NKEU za poglavlja 1, 3 i 28, CEP je organizovao njihovu zajedničku sednicu i upoznao članove RG sa novom metodologijom u pregovorima o pristupanju EU, distribucijom klastera i diskusijom o mogućnostima primene nove metodologije u okviru Klastera 2 – Unutrašnje tržište. Novu metodologiju predstavio je Srđan Majstorović, predsednik Upravnog odbora CEP-a i koordinator Međusektorske radne grupe NKEU za političke kriterijume.

Radna grupa NKEU za Poglavlje 1: Slobodno kretanje robe i radna grupa NKEU za Poglavlje 3: Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga kontinuirano su pratile aktivnosti nadležnih organa koje su relevantne za status ovih poglavlja. Pripremljeni su izveštaji o monitoringu koji su postali deo Godišnje knjige preporuka NKEU.

U septembru 2021. godine, u Kući ljudskih prava u Beogradu, održana je posebna tematska sednica **Radne grupe NKEU za Poglavlje 28: Zaštita potrošača i zaštita zdravlja** o novom zakonu o zaštiti potrošača. Članovi RG su se tom prilikom osvrnuli na rešenja novog zakona i zaključili da on ne predstavlja značajan napredak u ovoj oblasti, kao i da predstavlja korak unazad u u odnosu na prethodni zakon. Zaključci i preporuke sa sastanka integrisani su u izveštaj o monitoringu i Knjigu preporuka NKEU.

Poseban tematski sastanak **Radne Grupe za Poglavlje 28** posvećen stanju u oblasti javnog zdravlja održan je u oktobru 2021. godine u Palati Srbija sa premijerkom, uz učešće ministara zdravlja, ministra za evropske integracije i ministra za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja. Sastanak je omogućio učesnicima da razmene mišljenja i iskustva o postojećim problemima i izazovima, kao i posledicama pandemije COVID-19, posebno u svetu prethodnih komentara RG u okviru Monitoring izveštaja u oblasti socijalne politike, i zapošljavanja, javnog zdravlja i zaštite potrošača i obrazovanja. Tokom diskusije izneta su mišljenja da zdravstvene ustanove Srbije tokom pandemije pretrpele veliki pritisak, s obzirom da je procenat hospitalizacije u Srbiji iznosio oko 30 odsto. Poredjenja radi, stopa hospitalizacije je iznosila približno 7-8% u drugim evropskim zemljama. Tokom rasprave mogli su se čuti različiti stavovi i ocene uspešnosti mera za suzbijanje ove zarazne bolesti. Teme obuhvataju opšte stanje zdravlja, sistemske nedostatke vezane za umreženost i upravljanje medicinskim ustanovama, ljudske i tehničke resurse, finansijsku održivost i prepreke u uspostavljanju integriranog informacionog sistema.

Radna grupa NKEU-a za Poglavlje 4 – Slobodno kretanje kapitala i za Poglavlje 9 – Finansijske usluge održala je nekoliko sastanaka u 2021. Na sastanku održanom u maju 2021, u prostorijama CEP-a,

predstavljena je nova metodologija za vodjenje pregovora o pristupanju EU zasnovanim na klasterima, kao i detaljnije približena nova pregovaračka strukturu i sadržaj klastera. Na sastanku u junu 2021. godine vođena je diskusija o aktuelnostima u vezi sa radom RG, sa akcentom na neophodnost omogućavanja a otvaranja računa naših građana u inostranstvu, što je u skladu sa praksom EU u oblasti finansijskih usluga i promovisanjem slobodnog protoka kapitala. Radna grupa je u oktobru 2021. godine razmatrala mogućnost promene statusa Beogradske berze sa ciljem poboljšanja finansijskog tržišta, uslova za primenu tehnologija pametnih ugovora, kao i mogućnosti povećanja finansiranja malih i srednjih preduzeća radi boljeg pozicioniranja na tržištu. Radna grupa je na decembarskom sastanku sumirala sve što je urađeno tokom prethodne godine i razgovarala o inicijativi usmerenoj ka Agenciji za osiguranje depozita, koju je pokrenula Radna Grupa za poglavlja 4 i 9, kao i o aktuelnostima u vezi sa elektronskim fakturisanjem. Pored ovih sastanaka, Radna grupa NKEU je kontinuirano pratila stanje u oblastima obuhvaćenim poglavlјima 4 i 9 i razmenjivala informacije putem elektronskih komunikacija.

Zaštita potrošača u izvršnom postupku na lokalnom nivou

CEP je 2021. godine završio realizaciju projekta *Podizanje nivoa razumevanja građana o njihovim pravima i obavezama u izvršnom postupku na lokalnom nivou*, uz podršku USAID projekta tehničke pomoći „Vladavina prava“. Projekat je bio fokusiran na prava i obaveze građana u izvršnom postupku, posebno na izmirenje novčanih potraživanja za komunalne i srodne usluge, za tri grada/projektne lokacije - Kragujevac, Kraljevo i Pančevo. Pored doprinosa unapređenju izvršnog postupka, aktivnosti su uglavnom bile usmerene na informisanje i edukaciju građana o ovim pitanjima, uključujući mogućnosti zaštite njihovih prava i interesa u izvršnom postupku, posebno sa aspekta prava potrošača, kroz ciljano razvijene edukativne i informativne štampane i video materijale, događaje uživo i onlajn događaje i onlajn kampanje na društvenim mrežama. Ovaj projekat je takođe primer saradnje dve programske oblasti CEP-a – Dobra vladavina i Unutrašnje tržište i konkurentnost – jer su teme ovog projekta pokrivale obe oblasti.

Informativni dijalog o specifičnim lokalnim pitanjima u izvršnim postupcima sproveden je kroz šest tematskih okruglih stolova sa ključnim akterima izvršnog postupka. Preko 100 učesnika prisustvovalo je u dva seta okruglih stolova za tri ciljana grada, koji su okupili predstavnike lokalnih gradskih uprava, lokalnih javnih komunalnih preduzeća, OCD i javne izvršitelje. Pored toga, tri sastanka „Otvoreno u izvršnom postupku“ sa građanima su obezbedila direktnu komunikaciju sa ključnim akterima u izvršnim postupcima, omogućavajući građanima da dobiju odgovore na pitanja, daju komentare i podele svoja iskustva. Konačno, na osnovu svih informacija prikupljenih od lokalnih aktera i građana, CEP je izradio tri izveštaja o trenutnom stanju u izvršnim postupcima sa preporukama za buduća poboljšanja.

[Brošura Kada izvršitelj pokuca na vrata: Vodič za građane u izvršnom postupku u komunalnim i srodnim predmetima](#) takođe je izrađena i distribuirana lokalnim akterima, ali i stavljena u označene kutije u javnim institucijama i preduzećima. Pored toga, u saradnji sa Javnim stambenim preduzećem (JSP) Kragujevac, zajedno sa mesečnim računima za komunalne podeljena je i [infografik/letak](#) građanima u Kragujevcu. U Pančevu i Kraljevu, Pošta Srbije, zvanični javni pružalac poštanskih usluga podelio je letke, čime je pokrivena većina domaćinstava. Ukupno je podeljeno preko 117.000 letaka sa ciljem podizanja svesti građana.

Završni događaj organizovan je 17. marta 2021. godine u Kragujevcu, na kome su sumirane aktivnosti Projekta, vodio razgovor o identifikovanim problemima i prenele edukativne poruke građanima. Događaj je okupio predstavnike lokalnog javnog komunalnog preduzeća, dva javna izvršitelja, predstavnika Gradskog veća i pravne stručnjake CEP-a. Završni događaj organizovan je kao „hibridni“ događaj u formi televizijske diskusione emisije. Prenošen je uživo preko CEP-ove Facebook stranice, sa nekoliko govornika koji su bili lično prisutni, a nekoliko se pridružilo putem onlajn platforme. Prenos uživo je dodatno promovisan i imao je preko 16.000 pregleda na Fejsbuk stranici.

Još jedan važan element projekta bio je [informativni video](#) za građane, koji sadrži intervjuje sa predstavnicima javnih komunalnih preduzeća, javnim izvršiteljima i predstavnicima organizacija za zaštitu potrošača. Video je imao i televizijsku premijeru, nakon čega je usledio intervju uživo sa pravnim ekspertom CEP-a.

CEFTA i civilno društvo

CEP je 2021. godine počeo sa implementacijom projekta o saradnji civilnog društva i država potpisnica Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA) i CEFTA Sekretarijata. Svrha Projekata je bila podizanje svesti i promovisanje tekućih procesa u okviru CEFTA-e u civilnom društvu i давање могућности političkog doprinosa implementaciji i daljem razvoju CEFTA sporazuma; као и jačање saradnje između kreatora politike i praktičara u državama CEFTA i *think tank* i istraživačkih organizacija.

U 2021. godini, u okviru Projekta, pokrenut je i sproveden konkurs za najbolji istraživački rad o CEFTA-i i njenom razvoju. Na ceremoniji održanoj tokom CEFTA nedelje u decembru 2021. u Skoplju, nagrađena su tri najbolja rada koja su potom i [objavljena na internetu](#).

Objavljeni radovi

U 2021. godini, u okviru programske oblasti „Unutrašnje tržište i konkurentnost“, CEP je objavio 8 radova (3 siže, 3 izveštaja, 1 infografik i 1 blog).

Svim CEP proizvodima objavljenim u drugoj programskoj oblasti može se pristupiti na engleskom jeziku na sledećim linkovima: [studije](#), [siže](#), [izveštaji i druga izdanja](#) i [infograficie](#).

Programska oblast 3: Regionalna politika, energetika i životna sredina

Treća programska oblast CEP-a stagnirala je 2021. godine zbog nedostatka donatora koji bi dali prioritet inicijativama istraživačkih centara u ovim konkretnim oblastima.

U ovom periodu aktivnosti CEP-a u ovoj programskoj oblasti bile su povezane sa Banatskom platformom, na kojoj su stručnjaci CEP-a nastavili da pružaju podršku u cilju jačanja kapaciteta OCD za učešće u pregovorima o pristupanju EU u lokalnim zajednicama Banata.

U okviru programske oblasti „Regionalna politika, energetika i životna sredina“ 2019. godine, CEP je objavio jedan [pogled](#) koji se bavi Zelenom agendom za Zapadni Balkan.

Svim proizvodima CEP politike objavljenim u trećoj programskoj oblasti može se pristupiti na engleskom jeziku na sledećim linkovima: [studije](#), [sižeji](#), [pogledi](#), [predstavljanja](#), [dijalozi](#), [izveštaji i druga izdanja](#) i [infografici](#).

Programska oblast 4: Europe and us

Za CEP, posebno za programsku oblast Europe and us, 2021. godina je predstavljala prekretnicu. Nakon godina marljivog rada na analizi procesa evropskih integracija Srbije i drugih zemalja Zapadnog Balkana i zalaganju za rešenja identifikovanih pitanja zasnovanih na dokazima, ključna ideja/inicijativa je formulisana– *fazni model pristupanja EU*. Većina produktivnog rada tokom 2021. odnosila se na postavljanje osnove i razvoj modela. Zagovaranje modela je bilo ili direktno – sa fokusom samo na model – ili indirektno – kao deo značajnih projektnih napora koji su se fokusirali na generalno pitanje proširenja. Medijski nastupi su takođe imali ili isključivi fokus na modelu ili delimičan fokus kao deo značajnijeg prioriteta proširenja. Drugim rečima, razvoj i promocija modela postali su sveobuhvatna tačka koja je prodrla u skoro sve aktivnosti Europe and us u 2021. godini. Sve ovo pokazuje motivaciju, posvećenost i trud uložen u oživljavanje modela komunikacije sa EU, domaćim akterima i građanima.

U 2021. godini CEP je takođe nastavio da uspostavlja i razvija partnerstva sa relevantnim istraživačkim centrima iz EU. Ovaj napor je najbolje ilustruje uspostavljanje veoma produktivnog odnosa između CEP-a i Centra za evropske političke studije (CEPS) – renomiranog istraživačkog centra iz Brisela. Saradnja je započeta na osnovu obostranog shvatanja značaja samostalno razvijenih, ali sličnih predloga na temu procesa pristupanja EU i potrebe udruživanja snaga EU i regionala. Kao rezultat, dostignut je izuzetno efikasan i produktivan nivo koordinacije, a konačan rezultat je bio *Model faznog pristupanja EU*. Ovaj vrhunski model je postavio osnovu za buduće radove.

U međuvremenu je CEP takođe produbio partnerstvo sa drugim organizacijama iz relevantnih država članica, kao što su Clingendael iz Holandije, Institut ASPEN iz Nemačke i Austro-Francuski centar za približavanje Evropi, Eurocreative, Europanova i Francuski centar za međunarodne odnose (IFRI). CEP je sa svima uspešno implementirao različite projekte koji su stvorili uslove za povezivanje kreatora politike EU i Svetske banke, istraživačkih centara i građana. Štaviše, kako je svaki od ovih projekata bio praćen značajnim analizama i medijskim nastupima i promocijama, saradnja sa svakim partnerom je omogućila CEP-u da poveća svoju vidljivost i uticaj. Ukratko, s obzirom na sve partnerske aktivnosti, CEP je nesumnjivo postao kredibilni akter na nivou EU.

Navedene aktivnosti su se odvijale u sve komplikovanijem procesu evropskih integracija Srbije, posebno u kontekstu geopolitike.

Proširenje obima i dubine istraživanja relevantnih tema omogućio je istraživačima da nastave da proizvode sve veći broj publikacija. Iz istog razloga, istraživači su nastavili da razvijaju i neguju plodnu saradnju sa medijima redovno komentarišući relevantne teme za dnevne novine i nedeljnice i gostujući u televizijskim emisijama. Tako je u 2021. godine CEP kontinuirano prepoznat kao jedan od ključnih sagovornika u Srbiji po pitanjima od značaja za EU, ZB i Srbiju.

Europeizacija izvan procesa – OSIFE

U 2021. godini nastavljena je implementacija projekta „Evopeizacija izvan procesa“ u okviru *Think for Europe Network* (TEN), podržanog od strane Inicijative za otvoreno društvo za Evropu (OSIFE). Fokus u 2021. godini ostao je na aktivnosti javnog zagovaranja. Naime, ključni element zagovaranja postao je model „faznog pristupanja EU“, čiji je cilj postepeni proces pristupanja beneficijama i preuzimanja obaveza koje proizilaze iz članstva u EU.

Kao rezultat snažne argumentacije iznete u dokumentima, kao i pojačanog zagovaranja, ali i koordinacije između TEN partnera, model je prihvacen i zagovaran i od strane regionalnih i EU *think-tankova*. TEN je više puta promovisao model u medijskim nastupima, javnim događajima i misijama zagovaranja u različitim državama članicama EU. To je omogućilo TEN-u objasni da model predlaže originalni put uvođenja postepene integracije Zapadnog Balkana u EU, koji se bazira na postojećoj revidiranoj metodologiji proširenja, imajući u vidu Berlinski proces i nove inicijative za saradnju iz regiona.

Po pitanju za učešće u pregovorima o pristupanju EU za učešće u pregovorima o pristupanju EU izgradnje kapaciteta, članovi TEN tima su nastavili da razvijaju svoje veštine tokom 2021. godine. Kada je reč o pisanju analiza javih politika, organizovana je trodnevna obuka u januaru 2021. sa istaknutim višim političkim analitičarem iz jedne od najpoznatijih briselskih *think-tank* organizacija. Tim koji je učestvovao u realizaciji projekta nastavio je da aktivno učestvuje u relevantnim diskusijama o budućnosti proširenja EU i odnosu Zapadnog Balkana sa državama članicama EU.

Izgradimo budućnost zajedno: EU i Zapadni Balkan iz perspektive mladih – program Evropa za građane i građanke

Zajedno sa Evropskim političkim centrom (EPC) iz Brisela, Institutom za međunarodne odnose iz Rima, Centrom fondacije Bronislav Geremek iz Varšave i šest partnerskih *think-tank* organizacija iz TEN-a, CEP je završio implementaciju inicijative „Izgradimo budućnost zajedno: EU i Zapad Balkan iz perspektive mladih“, koji finansira Evropska agencija za obrazovne, audio-vizuelne i kulturne politike kroz program Evropa za građane i građanke. Ovaj projekat je direktno doprineo inkluzivnom i participativnom kreiranju politike na nivou Evropske unije (EU) uvodenjem predloga građana u formulisanje i redefinisanje politike proširenja EU na Zapadni Balkan. Tačnije, imao je za cilj da uključi mlade Zapadnog Balkana u debatu o budućnosti Evrope.

Dvodnevna online konferencija u Briselu, pod nazivom „[Izgradimo našu digitalnu budućnost zajedno](#)“ bila je jedna od ključnih projektnih aktivnosti. Događaju je prethodio proces nacionalnih konsultacija sa

mladima iz svake zemlje Zapadnog Balkana – čiji su domaćini i organizatori bili svi TEN partneri, a sve je pratio CEP. Ovaj proces je sadržao 18 različitih događaja (devet konsultativnih sesija „svetskog kafea“ i devet panela vebinara) održanih širom ZB i u tri zemlje EU – Poljskoj, Belgiji i Italiji. Događaji su okupili 775 registrovanih učesnika putem Zoom-a i 1315 putem direktnih prenosa u realnom vremenu preko društvenih mreža partnerskih organizacija. Dodatno je povećala značaj događaja činjenica da je za samo dve nedelje oko 400 ljudi iz ZB potpisalo peticiju koju je pokrenuo TEN za izradu [Manifesta](#) koji bi sadržao stavove, zabrinutost i rešenja mladih, od strane mladih i za mlade, sa ključnim fokusom na digitalne slobode i korišćenje interneta.

Svi ovi elementi omogućili su mladima Zapadnog Balkana da daju doprinos Konferenciji o budućnosti Evrope koja je u toku. Pored toga, svaki projektni partner je preveo rezultate nacionalnih konsultativnih događaja i doprinose konsultativnih platformi u osam sižea, koji su integrisani u jednu [studiju](#).

Konačno, iz projekta je proizašla onlajn platforma za konsultacije [MladiRini](#) „mladi“ i „rini“ značenje mladi na srpskom i albanskom jeziku, na kojoj bi mladi podelili svoje stavove i informisali se o glavnim temama projekta. To je imalo značajan dojem, jer su se mnogi učesnici uključili u procese razvoja platforme i još više u kreiranje sadržaja platforme (blogovi, infografici, podkasti). Oko 50 mladih poslalo je originalne, neki od njih i više priloga za platformu MladiRini. Podkasti MladiRini ugostili su brojne pojedince koji su veoma privlačni mladoj publici, kao što je na primer autor popularne srpske jutjub emisije „Marka Žvaka“, ali i omladinski aktivisti, predstavnici mladih u međunarodnim institucijama, itd. Podkasti su imali sadržajne i aktuelne teme, zanimljiva pitanja i uzbudljive debate domaćina i gostiju, tako da su za vrlo kratko vreme dostigli broj od skoro 4.500 pregleda. Ubrzo po lansiranju, platforma MladiRini je pronašla i konsolidovala svoju publiku, dostigavši cifru od 28.888 poseta do kraja projekta, i na taj način pojačala uticaj drugih projektnih aktivnosti i proizvoda, uključujući oba glavna pisana projektna proizvoda – Manifest mladih i Studija.

Francuska i Zapadni Balkan – strateško angažovanje

Nakon Francuske strategije za Zapadni Balkan usvojene 2019. godine, Centar za evropsku politiku je 2021. godine angažovan na projektu kojim se naglašava ponovno angažovanje Francuske u regionu sa temom Francuska i Zapadni Balkan – Strateški angažman; unapređivanje društvene razmene, promovisanje političke i ekonomске saradnje. Ovo je urađeno zajedno sa partnerima iz Evrope i regionala: Eurocreative Pariz; Austro-francuski centar za približavanje u Evropi (OFZ); Institut za saradnju i razvoj (CDI) Tirana; Institut za evropsku politiku (EPI) Skoplje i Francuski institut za međunarodne odnose (IFRI), Pariz. Ovaj projekat finansirali su Ambasada Francuske u Srbiji, Francuski institut u Srbiji, Eurocreative i Austro-francuski centar za približavanje Evropi (OFZ). Projekat je sproveden tokom 2021. godine, uoči francuskog predsedavanja Savetom.

U okviru projekta, u julu 2021. godine, CEP je organizovao hibridni događaj – [okrugli sto](#) pod nazivom: „Francuska, Zapadni Balkan i Evropska Unija: jačanje društvene saradnje“. Ciljevi događaja bili su razgovar o građanskoj, kulturnoj i omladinskoj saradnji, načinima za intenziviranje saradnje između civilnog društva Zapadnog Balkana i Francuske, kao i sprovođenje francuske strategije na Zapadnom Balkanu. Događaj je takođe bio prilika da se predstave preliminarni rezultati sprovedenog istraživanja i

da se o istim diskutuje, kao i da se oceni francuska strategija za Zapadni Balkan. Zaključci sa okruglog stola korišćeni su u kasnijoj fazi za izradu završnog dokumenta.

Istraživači CEP-a izradili su dokument koji je objavljen kao deo [političke studije](#) sa fokusom na Zapadni Balkan. CEP je objavio svoje nalaze i u posebnom [sižeusu](#).

EU kao promoter demokratije ili „stabilitokratije“ na Zapadnom Balkanu? – Clingendael

Počev od avgusta 2021. godine, Think for Europe Network (TEN) započela je rad na istraživačkom projektu „EU kao promoter demokratije ili ‘stabilitokratije’ na Zapadnom Balkanu?“. Ovaj projekat je realizovan u partnerstvu sa Holandskim institutom za međunarodne odnose „Clingendael“, a finansirali su ga Ministarstvo spoljnih poslova Holandije i Ministarstvo odbrane.

Istraživački projekat se fokusirao na šest zemalja Zapadnog Balkana i analizirao kako proširenje, uprkos svojim demokratskim ciljevima, nemerno doprinosi formiranju tzv. stabilitokratije u regionu: država u kojima postoji očigledan demokratski deficit, a koje istovremeno tvrde da obezbeđuju pro-EU stabilnost. Za svaku zemlju, projekat je procenio kako se nedostaci u politikama proširenja EU, identifikovani u literaturi, odigravaju u praksi, nudeći refleksiju o primenljivosti teorijskog okvira za konkretnu zemlju, potkrepljeno procenom brojnih studija slučaja. Projekat je kulminirao [studijom politika](#) na engleskom jeziku sa šest doprinosa TEN partnera, po jedan za svaku zemlju Zapadno-Balkanske šestorke. Konačno, nalazi studije su predstavljeni holandskim ministarstvima. Razgovori su održani onlajn tokom konsultativne sesije u novembru 2021 godine.

Događaji koji su pokrenuli debatu o novom pristupu proširenju EU

CEP je 2021. pokazao sposobnost da predvidi „goruća pitanja“, pokrenuvši nekoliko relevantnih diskusija.

Kao i prethodnih godina, organizovao je dvogodišnji događaj o rotaciji predsedavanja Savetom – od [Portugala do Slovenije](#) i od [Slovenije do Francuske](#).

Najzapaženija konferencija CEP-a bila je „Europe Complete“ u saradnji sa Centrom za evropsku politiku (EPC) koju su organizovali DG NEAR i Delegacija EU u Srbiji u okviru Konferencije o budućnosti Evrope. Ideja je bila da se istakne da Zapadni Balkan može biti kredibilan partner na kog se EU može osloniti. Stoga je cilj bio da se otvori put ka diskusiji na koji način ubrzati intra-Evropske integracije. Ovaj događaj je registrovan na portalu Konferencije o budućnosti Evrope (CoFoE), koji predstavlja višejezični onlajn centar CoFoE i time je formalno postao deo diskusija o budućnosti Evrope.

Nastavljena je dobra saradnja sa delegacijom EU kroz zajedničko organizovanje događaja o relevantnim pitanjima. Zapaženiji primer bio je događaj pod nazivom „Koliko košta (ne) biti član Evropske Unije?“. Ideja je bila da se proceni uticaj članstva u EU na građane u ekonomskom smislu i potencijalna finansijska koristi i troškovi članstva. Ovo je trebalo da otvori put za realnu buduću analizu što je sve

potrebno učiniti da se premosti socio-ekonomski jaz i omogući Srbiji da deluje kao (ekonomski) odgovorna buduća država članica EU.

U okviru inicijative „Izgradimo budućnost zajedno: EU i Zapadni Balkan iz perspektive mladih“, CEP je, zajedno sa EPC i TEN, organizovao dvodnevnu online konferenciju u Briselu, pod nazivom „Izgradimo našu digitalnu budućnost zajedno“. Događaju su prethodili nacionalni konsultativni procesi sa mladima iz svake zemlje Zapadnog Balkana – čiji su domaćini i organizatori bili svi TEN partneri, a sve je nadgledao CEP.

CEP se pridružio stotinama vodećih istraživačkih centara širom sveta u organizovanju istovremenih nacionalnih događaja kao deo Global Go To Think Tank Index Report 2020, promovisanog od strane Programa za *think-tankove* i civilno društvo (TTCSP) na Institutu Lauder Univerziteta u Pensilvaniji, SAD. Događaj je nazvan „Vreme krize, vreme zathink-tankove: slučaj Zapadnog Balkana“.

CEP je, zajedno sa drugim TEN članicama i Generalnim direktoratom za susedstvo i pregovore o proširenju (DG NEAR), organizovao onlajn diskusiju o Paketu proširenja Evropske komisije za 2021. godinu. Događaj je nosio naziv „Proširenje EU na Zapadni Balkan u svetlu nove metodologije“. Učesnici panela su diskutovali kako Paket proširenja podržava izgradnju jače Evrope, koji se podsticaji nude Zapadnom Balkanu kroz ovaj paket i da li trenutno postoje odgovarajući alati za rešavanje osetljivih, ali složenih regionalnih pitanja, dok se istovremeno bavi Osnovama.

U julu 2021. CEP je organizovao hibridni događaj – okrugli sto pod nazivom: „Francuska, Zapadni Balkan i Evropska unija: jačanje društvene saradnje“. Ciljevi događaja bili su da se vodi diskusija o građanskoj, kulturnoj i omladinskoj saradnji, načinima za intenziviranje saradnje između civilnog društva Zapadnog Balkana i Francuske, kao i o sprovođenju francuske strategije na Zapadnom Balkanu. Događaj je organizovan u okviru istraživačkog projekta „Francuska i Zapadni Balkan – strateško angažovanje“, uz finansijsku podršku Francuskog instituta i Ambasade Francuske u Srbiji. Zaključci sa okruglog stola korišćeni su u kasnijoj fazi za izradu završnog dokumenta.

Partnerstva i zagovaranje u glavnim gradovima EU

CEP je 2021. godine intenzivirao saradnju sa Briselskim *think tankom* – CEPS-om kroz zajednički rad na modelu faznog pristupanja EU. Ovaj pristup su podržale i članice TEN-a, koje su se i zalagale za model, kao i za redefinisanje pristup proširenju od strane EU. Na ovaj način, predlog je istovremeno postao i međuregionalni i pan-Evropski.

U okviru TEN-a i u okviru dvogodišnjeg projekta „Evropeizacija izvan procesa“, koji finansira Inicijativa otvorenog društva za Evropu (OSIFE), uspostavljena su i pojačana partnerstva sa vodećim istraživačkim centrima u pet zemalja članica EU – Clingendael u Holandiji, Finski institut za međunarodne poslove (FIIA), Institut Aspen Nemačka, Institut za međunarodne odnose (IAI) u Italiji i Institut za visoke studije nacionalne odbrane - IHEDN, Euro Creative, Austro-francuski centar za približavanje i IFRI u Francuskoj. Pored toga, CEP je povećao domet zagovaranja u evropskim prestonicama, čime je proširio svoj uticaj na proširenje EU izvan briselskog „mehura“.

Zagovaranje sa francuskim *think-tankovima* predstavljalo je važnu prekretnicu u smislu zagovaranja, sa dve posete organizovane u novembru 2021. U organizaciji Ambasade Francuske u Srbiji i Instituta za visoke studije nacionalne odbrane (IHEDN), koji su prepoznali značaj regionalnih aktivnosti TEN-a i stoga želeli da se uključe u dijalog, članovi TEN-a su se sastali sa relevantnim francuskim akterima i otpočeli dijaloge. Kako je Francuska kao država članica inicijalno predložila reviziju metodologije proširenja, TEN je iskoristio priliku da predstavi model faznog pristupanja. Partneri TEN-a su takođe razgovarali i informisali francuske zainteresovane aktere o stanju vladavine prava i demokratije u njihovim zemljama, posebno u kontekstu francuskog predsedavanja Savetom 2022. godine.

Drugo putovanje u Francusku, u organizaciji Francuskih istraživačkih centara - Euro Creative, Austro-Francuskog centra za približavanje i IFRI-ja, kao deo većeg projekta koji se fokusira na analizu saradnje između Francuska i Zapadnog Balkana, realizovano je ad hoc od strane članova CEP-a koji su predstavljali TEN. Ključni fokus je stavljen na predstavljanje preliminarnih nalaza CEP-a o društvenim vezama između Francuske i regiona (vidi [studiju](#) i [sije](#)). Tokom ove posete, CEP je organizovao i odvojene sastanke u Ministarstvu spoljnih poslova i njihovom odeljenju za planiranje javnih politika (CAPS), uključujući i sastanak sa savetnikom francuskog predsednika. Otvoreno su pozdravljene ideje, jer se model faznogpristupanja nadovezujena revidirana metodologiju proširenja koju su Francuzi u početku izradili. Činjenica da su na tom polju Francuzi otvoreno izjavili da je njihov nacrt metodologije inspirisan ranim dokumentom CEP-a iz 2018. godine „[Dalje sa baukom proširenja](#)“, pokazuje da postoji prostor za međusobno razumevanje. U međuvremenu, model su takođe podržali pomenuti francuski istraživački centri.

Kao rezultat uspostavljenog kontakta sa EuropaNova, francuskim *think-tankom*, TEN se saglasio da radi na zajedničkom biltenu. EuropaNova i TEN su svakog meseca objavljivali bilten koji pokriva teme kao što su vladavina prava, zelene politike i proširenje. Kako bi maksimizirao doseg, TEN je prosledio bilten na engleskom svojoj bogatoj listi kontakata, dok je verzija biltena na francuskom prosleđena listi kontakata EuropaNova-e.

U saradnji sa Institutom Clingendael, holandskog istraživačkog centra koji je već otvoreno podržao model faznog pristupanja, u novembru 2021. godine organizovan je onlajn događaj u cilju zagovaranja modela. Cela aktivnost je realizovana u okviru Clingendael-TEN projekta koji je usledio kao nastavak uspostavljene saradnje. Fokus je bio na analizi fenomena [stabilitokratije](#) u svakoj zemlji Zapadnog Balkana od strane svih TEN partnera.

Pravovremeno objavljivanje proizvoda analize javnih politika o aktuelnim temama

Publikacija istraživača iz programske oblasti Evropa&us o kojoj se najviše govori je „[Model faznog pristupanja EU](#)“. Njime se uvodi sistem pristupanja EU u fazama, koji treba da oživi i održi podsticaj/zamah država Zapadnog Balkana za nastavak svog puta evropskih integracija i prevazilaženje očiglednog zastoja u pristupanju. Istovremeno, on se bavi najozbiljnijim zabrinutostima koje sadašnje države članice EU imaju u pogledu daljeg proširenja. Prvobitni poziv za podnošenje predloga objavljen je nekoliko meseci ranije, povodom početka slovenačkog predsedavanja, u zajedničkoj izjavi pod nazivom „[Zastoj u proširenju i neophodnost njegove transformacije](#)“.

U međuvremenu, CEP je nastavio da se bavi brojnim relevantnim pitanjima vezanim za Srbiju i njen odnos sa EU. Objavio je radove koji se fokusiraju na sledeće ključne teme:

1. Poslovi EU i proširenje

- analiza napretka [Srbije i pripreme za članstvo u EU 2021. godini](#)

2. Regionalni razvoj

- pregled svega što je urađeno u protekloj godini na implementaciji [zajedničkog regionalnog tržista](#),
- analiza [uticaja pandemije COVID-19](#) na rad istraživačkih centara
- predstavljanje [pogleda mladih](#) na digitalne izazove i budućnost Evrope

3. Geopolitika

- pogled na [krizu u Avganistanu](#) iz perspektive spoljne politike EU
- analiza fenomena korišćenja migracija kao političkog oružja u [slučaju Belorusije](#)
- isticanje neophodnosti [zaokruživanja Evrope](#) i jačanja evropske strateške autonomije

Publikacije

U 2021. godini istraživački rad u okviru programske oblasti Evrope&us omogućio je CEP-u da učvrsti svoju poziciju najuticajnijeg istraživačkog centra Zapadnog Balkana. Kao rezultat, broj publikacija (studije, sižezi, dijalozi, pogledi, predstavljanja, infografici, blogovi, podkasti) porastao je uz opsežnu medijsku pokrivenost.

Svim CEP publikacijama objavljenim u četvrtoj programskoj oblasti može se pristupiti na engleskom jeziku na sledećim linkovima: [studije](#), [sižezi](#), [CEP pogledi](#), [CEP predstavlja](#), [CEP dijalozi](#), [izveštaji i druga izdanja i infografici](#).

CEP i Mediji

CEP je 2021. godine nastavio da gradi i održava svoje prisustvo u medijima i svoju reputaciju ključne kontakt tačke na teme iz oblasti svoje ekspertize, uključujući proces evropskih integracija Srbije, odnose sa trećim akterima kao što je Kina i reformu javne uprave. CEP je nastavio da sarađuje sa nezavisnim medijima i odgovara na njihove pozive za izjave i gostovanja. S druge strane, CEP je takođe imao proaktivn pristup kada je smatrao da postoji potreba za podizanjem svesti o određenoj temi ili pitanju. CEP je nastojao da bude ne samo izvor informacija, već i novi stožer analize situacije, vodeći u pogledu tačnosti, pravovremenosti i sadržaja. Najintenzivnija saradnja bila je sa *TV N1*, *Radio Slobodna Evropa*, *Al Jazeera Balkans*, *Euronews u Srbiji*, *Danas*, *European Western Balkans*, *BBC u Srbiji*, *Radio Televizija Srbije* i *Glas Amerike*. Što se stranih medija tiče, CEP je najviše radio sa *Euractivom i Euronewsom* iz Brisela. CEP je nastavio da izbegava davanje izjava za štampu koje krše medijsku etiku i osnovne principe novinarstva.

CEP je, između ostalog, komentarisao pitanja kao što su razgovori o referendumu u Škotskoj, koje je komentarisano za [Danas](#), o mogućnosti da EU izgubi „srce i dušu“ Zapadnog Balkana ako ga ne inkorporira u svoje planove vakcinacije, što je komentarisano za [Euronews u Srbiji](#). U februaru 2021. Srđan Majstorović, predsednik Upravnog odbora CEP-a, gostovao je u emisiji [360 stepeni N1](#), gde je komentarisao izveštaj Vladimira Bilčika o Srbiji. Odnos sa Kinom bio je jedna od najzastupljenijih tema u 2021. godini: Strahinja Subotić, menadžer CEP-ove četvrte programske oblasti i viši istraživač, dao je izjave za [Glas Amerike](#). Za ovo pitanje su bile zainteresovane i strane vesti, uključujući italijanski portal [Linkiesta](#) i regionalni portal [European Western Balkans](#). Druga tema interesantna za medije bila je reforma javne uprave. Milena Lazarević, programska direktorka CEP-a, gostovala je na [televiziji N1](#) i govorila o tome koliko je transparentna Vlada Srbije, koja je istraživana u okviru inicijative WeBER2.0. Temu reforme javne uprave, odnosno koliko je Covid-19 uticao na povećanje značaja javne uprave, pratila je [Radio televizija Srbije](#). Covid-19, ali iz ugla razloga zbog kojih je odgovor srpskih vlasti na najavu EU o uvođenju COVID pasoša bio pogrešan, komentarisano je za [Radio Slobodna Evropa](#). Vakcinaciju protiv COVID-19 i pitanje koje vakcine su promovisali predstavnici Vlade Srbije komentarisano je za [Danas](#). Istog meseca, European Western Balkans pratilo je učešće Milene Lazarević na Forumu civilnog društva. Sporazum koji je Srbija potpisala sa Evroazijskom ekonomskom unijom analiziran je za [Radio Slobodna Evropa](#), a suočivač CEP-a Nebojša Lazarević [prokomentarisao](#) kakav značaj ima ovaj sporazum.

CEP je u julu za [Euronews](#) komentarisao Prespanski sporazum, a za [N1 TV](#) da se Srbija samo delimično uskladila sa sankcijama koje je EU uvela Belorusiji.

Teme od interesa za novinare bile su i [CEP-ova analiza](#) mišljenja građana o lokalnim uslugama i lokalnim samoupravama u Srbiji i [poziv građanima](#) da dostave svoje kreativne predlogene teme lokalnih usluga. Pored toga, fazni model pristupanja EU izazvao je veliko interesovanje kako domaćih tako i stranih medija, poput briselskog [Euractiva](#). Milena Lazarević je u septembru bila gost [Pregleda dana](#) na Newsmax Adria i komentarisala glasine da zemljama Zapadnog Balkana neće biti zagarantovano članstvo u EU.

Nastavljena je odlična saradnja sa portalom European Western Balkans (EWB), koji je obrađivao teme poput [dolaska novog ambasadora EU](#) u Srbiji. Takođe su pokrili [CEP događaj](#) u oktobru 2021. godine, „Europe Complete“.

Diskusija o kontroli kvaliteta hrane, koju su zajedno organizovali CEP i Delegacija EU u Srbiji, takođe je izazvala interesovanje medija, uključujući i [ovaj članak](#) o debati. Pored toga, mediji su [izveštavali](#) o slaboj kontroli državne pomoći, što je bila tema konferencije na kojoj je učestvovala i izvršna direktorka CEP-a, Ranka Miljenović.

Jedna od tema za koju mediji najčešće traže mišljenje CEP-a nekoliko godina zaredom jeste analiza godišnjih izveštaja Evropske Komisije. CEP je analizirao Izveštaj za [Euraktiv](#) i domaći portal [Istinomer](#). CEP je u decembru komentarisao otvaranje Klastera 4 za [BBC](#) u Srbiji. CEP je u decembru objavio članak o uslugama lokalne samouprave za nedeljnik [Vreme](#).

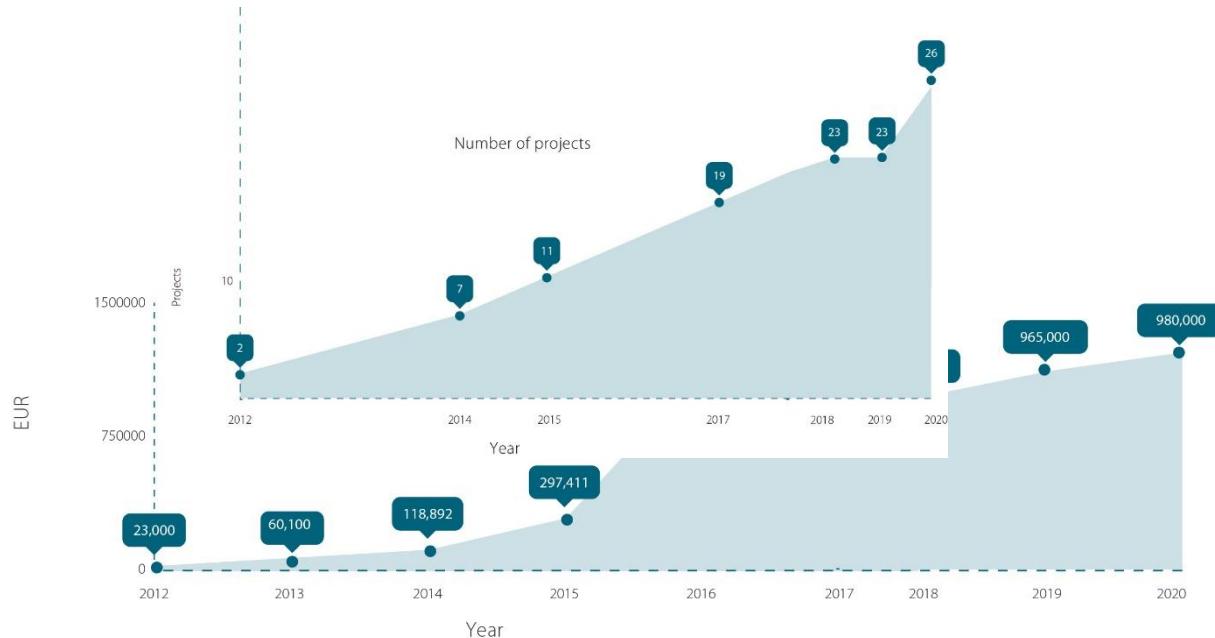
Što se tiče društvenih mreža, kontinuirano prisustvo CEP-a na svim relevantnim mrežama nastavljeno je tokom 2021. godine. Svoje profile na društvenim mrežama CEP je koristio da blagovremeno informiše javnost o ključnim temama i da promoviše rad organizacije. Do kraja 2021. godine, broj pratilaca se

povećao, uglavnom na instagramu. Dakle, CEP je završio godinu sa više od 11.000 pratilaca na Fejsbuku, oko 1.900 pratilaca na Instagramu, 3.300 pratilaca na Triteru i preko 1.000 pratilaca na LinkedIn-u. Pored toga, video snimci CEP-a, posebno promotivni i oni sa panel diskusija koji su emitovani putem društvenih medija, pregledani su više od 50.000 puta.

III FINANSIJSKI PODACI I IZVORI FINANSIRANJA

- Godišnji budžet CEP-a u 2021. godini bio je isti kao i prethodne godine i iznosio je 980.000 evra.
- U 2021. godini, CEP je implementirao 24 projekta.

CEP-ovi glavni izvori finansiranja u 2021. godini bili su sledeći:

- Evropska unija
- Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)
- Vlada Ujedinjenog Kraljevstva preko Fonda za dobro upravljanje (GGF)
- Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), preko SIGMA-e (Support for Improvement in Governance and Management), zajedničke inicijative sa EU
- Svetska banka
- Inicijativa otvoreno društvo za Evropu (OSIFE)
- Partnerstvo za otvorenu upravu (OGP)

CEP je u 2021. godini realizovao projekat koji je kofinansiran iz budžeta Republike Srbije. On je iznosio manje od 0,5% budžeta CEP-a i može se smatrati diverzifikovanim izvorom finansiranja. U 2020. godini nije bilo sredstava od Vlade Srbije niti od domaćeg privatnog sektora.